

Kotim

Annosjakelu-, apteekkisopimus- ja kotihoidon ja palveluasumisen potilaiden sähköiset lääkemääräykset

Opit lääkkeen määräämisestä annosjakeluun
sekä kotihoidon ja palveluasumisen potilaiden
hoidossa

to

Eräiden potilasryhmien sähköiset lääkemääräykset

Erityisryhmiin luetaan

- Annosjakelupotilaat
- Apteekkisopimuspotilaat
- Kotihoidon ja palveluasumisen potilaat

Lääkemääräys annosjakeluun

- Annosjakeluun soveltuvat lääkemääräykset kirjoitetaan tietylle ajalle, tyypillisesti vuodeksi.
- Lääkemääräykseen merkitään tieto annosjakelusta asianomaiseen kohtaan.
- Annosohjeet tulee kirjoittaa auki ja lyhenteitä ei saa käyttää.

Annosjakelun valmisteet

- Annosjakelussa käytettäviksi valmisteiksi soveltuvat:
 - Tabletit
 - Kapselit
- Annosjakelussa voi myös määrätä kuuriluonteisia valmisteita.
- Yleisesti ottaen sytostaatit, hormonivalmisteet ja antibiootit, lukuun ottamatta trimetopriimia, eivät kuitenkaan sovellu annosjakeluun.
- Tarvittaessa otettavat lääkkeet, kuten unilääkkeet tulisi jättää annosjakelun ulkopuolelle.
- Annosjakelussa tulisi käyttää yksikköhinnoiltaan edullisia lääkevalmisteita.
- Vaihtokelpoisista lääkkeistä annosjakelussa käytetään halvinta tai siitä hinnaltaan vähän poikkeavaa valmistetta, ellei lääkevaihtoa ole kielletty.

Annosjakelureseptit

- Annosjakeluresepteiksi ei kirjoiteta säännöllisesti käytössä olevia:
 - Laastareita
 - Voiteita
 - Tippoja
 - Jauheita
 - Injektioita

Annosjakelu

- Annosjakeluun tulee määrätä mahdollisuuksien mukaan kokonaisia tabletteja, puolittamista tulee välttää, koska se vähentää lääkityksen tarkkuutta ja aiheuttaa annosjakeluyksikössä käsityötä.
- Jos puolittaminen on välttämätöntä tulee tabletin olla puolitettava eli siinä on oltava jakouurre.
- Joissain tapauksissa voidaan kirjoittaa samasta lääkeaineesta kaksi eri vahvuutta eri lääkemääräyksillä.
- Kapseleita, enterotabletteja ja depottabletteja ei voi puolittaa. Tarvittaessa apteekki selvittää annosjakeluyksiköltä annosjaeltavien lääkkeiden puolittamisen.

Annosjakelu

- Apteekki hallinnoi annosjakelun lääkemääräyksiä ja seuraa niiden uudistamistarvetta.
- Lääkemääräyksen voimassaoloajan päättyessä apteekki pyytää lääkäriä uudistamaan ne.
- Annosjakelun lääkemääräykset voidaan uudistaa ja mitätöidä terveydenhuollossa normaalisti kuten muutkin lääkemääräykset.
- Reseptikeskus mahdollistaa toimituksen tekemisen uudistettuun reseptiin, jos se on ollut annosjakeluvaramääräyksessä uudistamishetkellä. Lääkärin tulee kuitenkin huolehtia siitä, että annosjakelumerkintä siirretään uudistetulle reseptille.

Potilaan lääkitys osastohoidon aikana

- Lääkkeenmäärääjät ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt tarvitsevat potilaan suullisen suostumuksen Reseptikeskuksen tietojen katseluun myös osastohoidon aikana.
- Tieto suostumuksesta kirjataan potilastietojärjestelmään ja suostumus on voimassa koko kyseisen osastojakson ajan.
- Jos potilas ei pysty itse antamaan suostumusta, voi suostumuksen antaa myös potilaan huoltaja tai laillinen edustaja.
- Kotihoidon tai palveluasumisen asiakkaan antama kirjallinen suostumus on voimassa myös suostumuksessa nimetyn terveydenhuollon toimintayksikön vuodeosastoilla.

Potilaan kotiuttaminen

- Kotiutuksen yhteydessä lääkäri suunnittelee potilaalle jatkoa varten lääkehoidon ja tekee lääkehoidon toteuttamisen edellyttämät lääkemääräykset.
- Uusista reseptilääkkeistä lääkäri laatii tarvittavat lääkemääräykset.
- Reseptilääkkeiden, joiden käyttö jatkuu osastojakson jälkeen, lääkemääräykset korjataan ja tarkistetaan tarvittaessa esimerkiksi annostuksen osalta. Tarvittaessa lääkäri uudistaa sähköiset lääkemääräykset.
- Ne sähköisellä lääkemääräyksellä määrätyt lääkkeet, joita potilaan ei tule käyttää osastojakson jälkeen, lääkäri mitätöi viimeistään tässä vaiheessa. Mitätöinti edellyttää potilaan suullista suostumusta.

Potilasohje ja yhteenveto

- Uusista ja uudistetuista sähköisistä lääkemääräyksistä tulostetaan potilasohje.
- Potilaalle voidaan myös tulostaa yhteenveto sähköisistä lääkemääräyksistä helpottamaan lääkehoidon toteuttamista kotona.

Kotihoito ja palveluasuminen

- Kotihoidon ja palveluasumisen lääkemääräyskäytännöt ovat yhtenäiset ja niissä noudatetaan sähköisen lääkemääräyksen toimintamalleja.
- Kotihoito varmistaa potilaan henkilöllisyyden hoitosuhteen alussa, näin ollen kotihoidon ja palveluasumisen potilaan PKV- ja huumausainelääkityksen sähköiseen lääkemääräykseen voidaan kirjata tunnistamistavaksi Muu ja tieto ”potilas tunnetaan”.

Kotihoito ja palveluasuminen

- Kotihoidossa ja palveluasumisessa potilaan lääkehoidon pääasiallinen toteuttaja voi olla:
 - Kotihoito tai palveluasuminen, terveydenhuolto ja apteekki potilaan kirjallisella suostumuksella
 - Apteekki annosjakeluna
 - Potilas itse tai joku muu henkilö potilaan puolesta
 - Kotihoito ilman potilaan organisaatiolle antamaa kirjallista suostumusta
- Kun lääkeasiat hoitaa potilas itse tai joku muu henkilö hänen puolestaan, vastaavat reseptikäytännöt avohoidon käytäntöjä.

Lääkehoito, kun käytössä on potilaan kirjallinen suostumus organisaatiolle

- Kotihoidon, terveydenhuollon ja apteekin toteuttama potilaan lääkehoito sähköisillä resepteillä edellyttää potilaan kirjallista suostumusta kaikille toimijoille.
- Potilaalta pyydetään suostumus organisaation edustajalle. Suostumus annetaan palvelujen tuottajan edustajalle ja myös terveydenhuollolle ja apteekille.
- Suostumus on voimassa toistaiseksi. Suostumus tulee kuitenkin uusiksi jos suostumuksessa mainitut osapuolet muuttuvat.

Kotihoito potilaan kirjallisella suostumuksella organisaatiolle

Lääkityksen muuttaminen ilman lääkärin vastaanottoa

Hoitaja

- arvioi, että potilaan lääkitystä tulee muuttaa
- viestii havaintonsa lääkärille, sisällyttää viestiin tiedon potilaan suostumuksesta.

Lääkäri

- tekee tarvittavat muutokset potilaan lääkitykseen ja sähköisiin resepteihin. Tarvittaessa lääkemääräys voidaan myös mitätöidä.
- viestii muutoksesta tarvittaessa hoitajalle muutokset näkyvät myös potilaan lääkitystiedoista.

Lääkemääräyksen uudistaminen

- Uudistamisen käynnistämisestä voi vastata joko kotihoito tai apteekki riippuen kotihoidon ja apteekin välisestä sopimuksesta.

Kotihoito on vastuullinen toimija uudistamispyynnön tekemisessä

Hoitaja

- toteaa potilaan sähköisen lääkemääräyksen uudistamistarpeen
- kohdistaa uudistamispyynnön lääkärille ja merkitsee pyyntöön potilaan suostumuksen kaikkien Reseptikeskuksen tietojen katseluun
- viesti potilaalle sekä apteekkiin mahdollisesta hylkäämisestä

Lääkäri

- käsittelee sähköisen reseptin uudistamispyynnön
- jos lääkäri ei uudista sähköistä reseptiä, hän ilmoittaa siitä kotihoidon hoitajalle.

Apteekki vastuullinen toimija uudistamispyynnön tekemisessä

Apteekki

- toteaa kotihoidon asiakkaan lääkemääräyksen uudistamistarpeen ja lähettää uudistamispyynnön sovittuun terveydenhuollon toimintayksikön palveluyksikköön.
- merkitsee pyyntöön potilaan suostumuksen Reseptikeskuksen tietojen katseluun

Lääkäri

- käsittelee sähköisen reseptin uudistamispyynnön
- jos lääkäri ei uudista sähköistä reseptiä, hän ilmoittaa siitä kotihoidon hoitajalle.

Hoitaja

- viestii potilaalle sekä apteekkiin mahdollisesta uudistamispyynnön hylkäämisestä.

Kotihoito potilaan kirjallisella suostumuksella organisaatiolle

Lääkkeiden noutaminen apteekista

- Kotihoito noutaa lääkkeet apteekista tai apteekki toimittaa lääkkeet kotihoitoon, sopimuksesta riippuen.

Kotihoidon työntekijä

- todistaa apteekissa oikeutensa lääkkeiden noutamiseen kotihoidon henkilökuntakortilla tai muulla kotihoidon ja apteekin yhteisesti sopimalla tavalla. Kotihoito voi jättää apteekkiin myös tilauslistan seuraavaa noutokertaa varten.

Apteekki

- toimittaa lääkkeet kotihoitoon kotihoidolta saamiensa tilausten perusteella.
- Lääkkeet toimitetaan potilaalle joko kotihoidon jakamina tai alkuperäispakkauksina.

Annosjakelu apteekissa

Kun apteekki toimittaa potilaan lääkkeet annosjakeluna:

Lääkäri

- merkitsee lääkemääräyksen merkinnän annosjakelu
- määrää lääkkeet mahdollisuuksien mukaan kokonaisina tabletteina ja ajalle

Apteekki

- hallinnoi annosjakelussa olevia lääkemääräyksiä ja seuraa niiden uudistamistarvetta
- Annosjakelussa toimitaan muutoin sähköisen lääkemääräyksen muiden toimintamallien mukaisesti.

Potilas itse tai joku muu henkilö vastaa lääkehoidosta

- Kun kotihoidon potilaan lääkeasiat hoitaa potilas itse, tai joku muu henkilö potilaan puolesta, sähköisen reseptin käytännöt vastaavat avohoidon käytäntöjä

Kotihoito ilman potilaan kirjallisesta suostumusta organisaatiolle

- Mikäli kotihoidolla ei ole potilaan kirjallista suostumusta sähköisen lääkemääräyksen hoitamiseen, on lääkehoidon turvallinen toteuttaminen vaikeaa.

Jos kirjallista suostumusta organisaatiolle ei ole:

- voi sähköisen lääkemääräyksen uudistaa vain potilaan pyynnöstä
- tarvitaan Reseptikeskuksen tietojen katsomiseen joka kerta potilaan suullinen suostumus
- tarvitaan sähköisen lääkemääräyksen mitätöintiin potilaan suullinen suostumus
- yhteenvetotuloste voidaan tulostaa vain potilaan pyynnöstä

Kotihoito ilman potilaan kirjallista suostumusta organisaatiolle

Lääkityksen muuttaminen ilman lääkärin vastaanottoa

Hoitaja

- arvioi, että potilaan lääkitystä pitäisi muuttaa
- Pyytää potilaalta suullisen suostumuksen Reseptikeskuksen tietojen katseluun
- viestii lääkärille havaintonsa ja potilaan mahdollisen suostumuksen Reseptikeskuksen tietojen katseluun.

Lääkäri

- Tekee tarvittavat muutokset potilaan lääkitykseen ja sähköisiin lääkemääräyksiin
- Tarvittaessa viestii muutoksista hoitajalle erikseen. Muutokset näkyvät potilaan lääkitystiedoissa.

Kotihoito ilman potilaan kirjallista suostumusta organisaatiolle

Lääkemääräyksen uudistaminen

Hoitaja

- Toteaa uudistamistarpeen ja pyytää potilaalta suullisen suostumuksen Reseptikeskuksen tietoihin.
- Kohdistaa uudistamispyynnön lääkärille ja merkitsee mahdollisen suostumuksen lääkärillä Reseptikeskuksen tietojen katseluun.
- Viestii potilaalle uudistamispyynnön tuloksesta

Lääkäri

- Käsittelee sähköisen reseptin uudistamispyynnön
- Jos lääkäri ei uudista reseptiä ilmoittaa asiasta hoitajalle, tarvittaessa viestii myös uudistamisesta.

Apteekki

- Lääke on noudettavissa apteekista, kun uudistamispyyntö on hyväksytty.

Kotihoito ilman potilaan kirjallista suostumusta organisaatiolle

Lääkkeiden noutaminen apteekista

Kotihoidon työntekijä

- noutaa lääkkeet apteekista
- todistaa apteekissa oikeutensa lääkkeiden noutamiseen potilasohjeella tai potilaan Kela-kortilla
- maksaa potilaan lääkkeet apteekissa potilaan hänelle tätä tarkoitusta varten antamalla rahoilla, kun potilas ei ole apteekin tiliasiakas.
- Lääkkeet toimitetaan potilaalle joko kotihoidon jakamina tai apteekin toimittamina pakkauksina.

Kysymykset

1. Annosjakelupotilaiden lääkemääräykset määrätään pääsääntöisesti
 - a. pakkauksina
 - b. ajalle
 - c. kokonaismääränä
2. Annosjakeluun ei voi määrätä lääkkeitä, jotka ovat
 - a. säännöllisesti otettavia
 - b. kuuriluonteisia
 - c. tarvittaessa otettavia
3. Kotihoidon ja tai palveluasumisen yms. lääkehoito on helpointa järjestää, kun
 - a. potilas on antanut suullisen suostumuksen lääkeasioiden hoitoon
 - b. potilas on tehnyt kirjallisen suostumuksen organisaation edustajalle
 - c. omainen päättää lääkityshoidosta

Vastaukset

1. b. Annosjakelu-lääkemääräykset kirjoitetaan tietylle ajalle, tyypillisesti vuodeksi. Lääkemääräykseen merkitään myös tieto annosjakelusta.
2. c. Annosjakeluun ei voi määrätä tarvittaessa otettavia lääkkeitä.
3. b. Potilaan hoidon kannalta on helpointa pyytää potilaalta kirjallinen suostumus organisaation edustajalle. Suullinen suostumus on kertaluonteinen ja tulee pyytää uudelleen joka kerta, kun potilaan sähköisiä lääkemääräyksiä käsitellään. Kirjallinen suostumus on toistaiseksi voimassa ja se annetaan kaikille lääkehoitoon osallistuville tahoille. Kun kirjallinen suostumus on olemassa, terveydenhuolto voi esimerkiksi mitätöidä tai uudistaa lääkemääräyksen.